

dr hab. Anna Orlikowska, prof. AS

Wydział Sztuki Mediów

Akademia Sztuki w Szczecinie

Recenzja rozprawy doktorskiej pana mgr Marcina Piotrowicza zatytułowanej „Od dźwięku do obrazu, polisensoryczne obiekty dźwiękowo-wizualne” sporządzona w związku ze wszczęciem przez Radę Dyscypliny – Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie postępowania o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie - sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Podstawowe dane o doktorancie

Mgr Marcin Piotrowicz (ur. 1993) jest absolwentem studiów magisterskich na kierunku Edukacja Artystyczna w zakresie sztuk plastycznych na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Pracowni Grafiki Warsztatowej dr hab. Małgorzaty Chomicz prof. UWM i w Pracowni Struktur Wizualnych dr Anny Drońskiej. Jest on również absolwentem Szkoły Doktorskiej na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie.

Obecnie jest zatrudniony jako pracownik Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, gdzie koordynuje i prowadzi przedmiot: Projektowanie i Druk 3D.

Zarys sylwetki twórczej

Mgr Marcin Piotrowicz jest artystą, którego interesuje synteza sztuk muzycznych i wizualnych. Fascynacja tymi obiema dziedzinami sztuki sprawiła, iż ukończył on zarówno I stopień Państwowej Szkoły Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Olsztynie, jak i Państwowe Liceum Plastyczne im. Ericha Mendelsohna w tym samym mieście. Po ukończeniu studiów magisterskich na kierunku Edukacja Artystyczna w zakresie sztuk plastycznych na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego zajmuje się przede wszystkim grafiką warsztatową, którą uważa jak sam pisze za: „*najbardziej odpowiednie medium do obrazowania tego, co odkrywa*” (w domyśle poprzez swoją sztukę). Jest on również autorem prac o charakterze multimedialnym oraz obiektów. Równocześnie kontynuuje działalność muzyczną występując jako tenor w chórze lub też koncertując na własnoręcznie wykonanej lutni, będącej repliką XIX wiecznego instrumentu.

Twórczość muzyczną określa jako ważny aspekt własnej pracy artystycznej, mający wpływ na kierunek działalności w sztukach wizualnych i podejmowaną w niej problematykę. Jest to widoczne

już pracach dyplomowych: licencjackiej i magisterskiej. Dyplom licencjacki nawiązywał do syntezy sztuk muzycznych i plastycznych – mgr Marcin Piotrowicz stworzył dwa obiekty interaktywne – rzeźby, które są też instrumentami w formie realistyczne wykonanych ludzkich postaci odtworzonych w skali 1:1. Dyplom magisterski składał się z dwóch abstrakcyjnych form rzeźbiarskich ukazujących falę dźwiękową jako zatrzymaną w czasie ciecz nienewtonowską na drgającej membranie głośnika.

Od czasu ukończenia studiów mgr Marcin Piotrowicz ma na koncie 4 wystawy indywidualne oraz około 20 wystaw grupowych w kraju i za granicą. Jest stypendystą Ministra Edukacji Narodowej, Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz Fundacji Lesława Pagi.

Jego prace znajdują się w zbiorach „Nencki Art Collection” Instytutu Biologii Doświadczalnej PAN w Warszawie oraz International Print Triennial Society w Krakowie.

Wystawy indywidualne:

11.03.2020 wystawa *Alfa Centauri* w Gallery Korridor na Wydziale Sztuk Pięknych w Ostrawie, Czechy

16.10.2020, wystawa grafik *Drgania* w Galerii Stara Kotłownia w Olsztynie

17.04.2019, wystawa grafik *Wkłęśłodruk dźwięku* w Galerii Stary Ratusz, Olsztyn

10.08.2019, wystawa w Galerii Lav w Zagrzebiu w Chorwacji

Wystawy grupowe / konkursy:

14.06.2021- Wystawa *Terytoria* w Biurze wystaw artystycznych w Pile

26.06.2021-Wystawa *Transgrafia 2.0 Sztuka jest przestrzenią wolności* w UNITY CENTRE w Krakowie, organizowana przez MTG Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie

18.02.2020 - wystawa *Incontri-Confronti*, Atelier Controsegno, Puzzuoli, Neapol, Włochy

16.01.2020 - Centrum Doradztwa Europejskiego i Finansowego, Olsztyn

26.06.2020 - *2nd International Triennial of Graphic Arts Livno*, prace na grupowej wystawie pokonkursowej międzynarodowej, Bosnia i Hercegowina

5.10.2019 - *International Biennial of Contemporary Engraving 3rd edition*, N / E, Iași 2019, prace na grupowej wystawie pokonkursowej, Rumunia

9.10.2019 - *Bienala Internatională de Gravură Contemporană „Iosif Iser”* w Muzeul Judetean de Arta Prahova „Ion Ionescu-Quintus”, Rumunia

05.10.2018, wystawa obrazów grupy artystycznej Fałdy w Galerii Stara Kotłownia, Olsztyn

9.05.2019, wystawa studentów i absolwentów Instytutu Sztuk Pięknych w Olsztynie

9.05.2019, wystawa *Uniwersytet Sztuki-Sztuka Uniwersytetu* , Biuro Wystaw Artystycznych w Olsztynie, wystawa krajowa

15.05.2019, *6 Orbit*, wystawa Doktorantów Wydziału Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie,

28.05.2019, grafiki „gargoyle” oraz „swamp”; prace zakwalifikowane na międzynarodowy konkurs „Arte Graffica Italiana” organizowany przez Assazione Nazionale Incisori Italiani

3.07.2019, grafiki zakwalifikowane do *XVII Międzynarodowego Konkursu Małej Formy Graficznej i Ekslibrisu*, Ostrów Wielkopolski

1.10.2019, praca graficzna zakwalifikowana na *XI Olsztyńskie Biennale Sztuki - o medal Prezydenta*

08.10.2019 *BIGC* - prace zakwalifikowane do *Bienala Internationala de Gravura Contemporana N-E*, editia a III-a, Iași, Rumunia

13.06.2015, *Ja-zwierzę*, Galeria Synagoga w Barczewie

29.11.2016, wystawa *Palac w Sztynorcie*, Galeria Marszałkowska w Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie

10.03.2017, wystawa *Koegzystencja, Terytorium Sztuki III* , Galeria Rynek Miejskiego Ośrodka Kultury w Olsztynie

21.03.2017, wystawa *Człowiek w kontekście*, Galeria Amfilada Miejskiego Ośrodka Kultury w Olsztynie

02.05.2017, *Arte Grafica Italiana*, Associazione Nazionale Incisori Italiani, Włochy

07.07.2018, *II Ogólnopolskie Biennale Malarstwa Pejzaż Architektoniczny w Bisztynku*, Galeria Miejska w Bisztynku

05.2018, *Premio Internazionale di Grafica del Pomero*, Włochy

7.05.2018, grafiki „view of sound I” oraz „view of sound li” ; prace zakwalifikowane na międzynarodowy konkurs *Arte Graffica Italiana*, Assazione Nazionale Incisori Italiani, konkurs międzynarodowy

17.09.2017, udział w symposium *Art and Science* (obrazowanie biologiczne: inspiracje niewidzialnym światem) na którym powstają prace w technice własnej i druku cyfrowego/kolażu: „Zanurzenie” oraz „Bez tytułu” Prace wyeksponowane na 3 wystawach

19.04.2018, Galeria Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego im. Włodzimierza Kotkowskiego, wystawa krajowa 28.02.2018, Centrum Ekspozycyjne Stara Kotłownia, Wydział Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, wystawa krajowa 17.01.2018, Galeria Instytutu Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego, Polska Akademia Nauk, Warszawa, wystawa krajowa

Wybrane koncerty:

07.11.2016, wokalista w chórze Cantores Varmienses przy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie jako głos tenorowy pod dyr. Prof. Benedykta Błońskiego, w ramach ogólnopolskiej konferencji „Między sacrum a profanum. Święci w kulturze”, koncert „Śpiewne modlitwy”, Bazylika konkatedralna pod wezwaniem św. Jakuba w Olsztynie

19.11.2016, wokalista w chórze Cantores Varmienses przy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie jako głos tenorowy pod dyr. Prof. Benedykta Błońskiego, koncert „Kantata op.48 - Testament Bolesława Chrobrego”, Międzynarodowy koncert muzyki chóralnej im. Feliksa Nowowiejskiego, Skarbiec Kultury Europejskiej w Barczewie

20.11.2016, wokalista w chórze Cantores Varmienses przy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie jako głos tenorowy pod dyr. Prof. Benedykta Błońskiego, koncert „Feliksjada”, Sala koncertowa Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. w Olsztynie

16.12.2016, wokalista w chórze Cantores Varmienses przy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie jako głos tenorowy pod dyr. Prof. Benedykta Błońskiego, koncert „Wieczór kolęd”, sala koncertowa Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie

05.02.2017, wokalista w chórze Cantores Varmienses przy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie jako głos tenorowy pod dyr. Prof. Benedykta Błońskiego, w koncercie „140 rocznica urodzin Feliksa Nowowiejskiego”, sala koncertowa Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie

24.02.2017, wokalista w chórze Cantores Varmienses przy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie jako głos tenorowy pod dyr. Richarda Zielińskiego (USA) „Koncert Symfoniczny”, w Sali koncertowej Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie, znaczenie krajowe

2018 - szereg koncertów chóralnych w Nowym Yorku, m.in. w siedzibie ONZ i w ambasadzie RP

Stypendia i nagrody:

2018, I nagroda „Talent Roku 2018” przyznana przez fundację Pro Kultura i Sztuka.

W swojej twórczości poprzedzającej pracę doktorską podkreśla nieodłączne przenikanie się ze sobą sztuk wizualnych i muzycznych oraz próby ich syntezy, wynikające z jego osobistych zainteresowań obu dziedzinami sztuki.

W grafice warsztatowej używa technik trawionych: akwatinty i akwaforty, a inspiracją dla wyboru tematów jest dla niego świat natury widziany w skali makro, który poprzez powiększenie kreuje abstrakcyjną formę organiczną. Posługuje się również grafiką komputerową 3D – wykorzystując programy komputerowe zajmuje się wizualizacją obiektów trójwymiarowych oraz form przestrzennych. Tematyka tych prac dotyczy próby ukazania dźwięku w jego wizualnej formie jako

zjawiska fizycznego wynikającego z falowej natury. W pracach z zakresu grafiki komputerowej wykorzystuje również fraktale lub algorytmy komputerowe używane do tworzenia częściowo przypadkowych form przestrzennych.

Twórczość mgr Marcina Piotrowicza w zakresie sztuk plastycznych w okresie pomiędzy uzyskaniem stopnia magistra a pracą doktorską uznaję za skromną – oczywiście na podstawie załączonego portfolio, które być może nie zawiera wszystkich realizacji. Brakuje w nim również dość istotnej dla recenzenta informacji o roku uzyskania tytułu magistra. Zakładam, że nastąpiło to parę lat temu, stąd być może wynika jego niezbyt bogaty dorobek twórczy.

Ocena projektu doktorskiego

Praca doktorska „Od dźwięku do obrazu, polisensoryczne obiekty dźwiękowo-wizualne” wynika z jego wcześniejszej praktyki artystycznej i jest kontynuacją poszukiwań z zakresu syntezy sztuk wizualnych i muzycznych oraz chęci ukazania dźwięku w jego wizualnej formie.

Cześć teoretyczna pracy to dość krótka rozprawa w formie eseju, w którym autor w kolejnych rozdziałach wyjaśnia tematykę pracy i motywy jej wyboru.

We wstępie pisze o chęci stworzenia prac o charakterze polisensorycznym, w których dokonuje się przekład intersemiotyczny - przekład jednego systemu znaków na drugi. Jako pierwotny punkt wyjścia dla podjętej problematyki, wskazuje on swoją fascynację zjawiskiem synestezji oraz chęci stworzenia sytuacji, w której ludzie jej pozbawieni, mogliby jej w „sztuczny sposób” doświadczać. Synestezja wydaje się mgr Marcinowi Piotrowiczowi oczywistym wyborem, wynikającym zapewne z osobistego pragnienia doznania takiej możliwości poznania zmysłowego, jednakże ostatecznie uznaje on, iż jest to zjawisko indywidualne, jednostkowe, a zatem niemożliwe do odtworzenia w obiektywnej formie. Dlatego ostatecznie postanawia on porzucić swój pierwotny pomysł i w pracy doktorskiej oprzeć się na zjawiskach zachodzących w naturze i wynikających z naukowych badań nad istotą dźwięku.

W kolejnych rozdziałach mgr Marcin Piotrowicz opisuje swoją postawę badawczą i cel stworzenia obiektów polisensorycznych oraz przedstawia sylwetki artystów, którzy tworzyli świat wizualizacji dźwięku, a ich twórczość stała się inspiracją dla autora pracy. Analizuje twórczość Wassily'ego Kandynski'ego, który był synestetą i w swoich pracach teoretycznych badał problem syntezy doznań zmysłowych, Aleksandra Skriabina, rosyjskiego kompozytora, który był twórcą fortepianu świetlnego oraz współczesnych artystów, takich jak: Nam June Paik czy też Zygmunt Krauze, który wraz z Henrykiem Morelem i Teresa Kelm, był twórcą pierwszej instalacji dźwiękowej w Polsce. W kolejnych rozdziałach opisuje wszystkie części pracy artystycznej, a w zakończeniu podsumowuje

efekty swoich działań. Bibliografia składa się z ok. 30 pozycji, zarówno polsko- jak i obcojęzycznych, i uwzględnia teksty zarówno naukowe, jak i publicystyczne i krytyczne.

Pracę czyta się z zainteresowaniem, mimo tego, iż czasem język jest nieadekwatny do formy jaką jest dysertacja doktorska: zbyt kolokwialny i potoczny, a wywód w swojej logice niezrozumiały. Rozdział będący teoretyczną analizą problematyki w kontekście historii sztuk plastycznych i muzycznych wydaje się w dość powierzchowny sposób ją przedstawiać. Niektóre wątki są niedostatecznie rozwinięte, potraktowane pobieżnie, zasugerowane na przykład w jednym zdaniu. W tej części pracy autor w wybiórczy sposób prezentuje przykłady odnoszące się do prób wizualizacji dźwięku. Wydaje mi się też, że brak rzetelnej systematyzacji, analizy i opisu zjawiska jakim jest obecnie sztuka dźwięku (*sound-art*) w sztuce współczesnej, a w szczególności *sound installation* czy *sound sculpture* jest słabą stroną pracy, ponieważ część artystyczną doktoratu można właśnie w taki sposób zdefiniować. Autor przytacza tylko jeden przykład współczesnej realizacji (Yoshimasa Kato i Yuichi Ito, instalacja dźwiękowa: *White Lives on Speaker* z roku 2007) charakteryzując ją w jednym zdaniu. W związku z tym mogą pojawić się wątpliwości czy autor posiada odpowiednią wiedzę z zakresu tego obszaru sztuki współczesnej. Być może wybór analizowanych sylwetek i realizacji twórczych został w początkowej fazie zawężony tylko do poszukiwań doświadczeń synestetycznych i autor nie odczuwał potrzeby dalszej analizy problematycznej prac dźwiękowych w sztukach wizualnych, ale dla mnie ta część pracy pozostawia wrażenie powierzchownego opisu zjawiska. Zdecydowanie lepiej czyta się fragmenty będące opisem własnej drogi twórczej i wynikających z niej eksperymentów – jednak i tu rażą sformułowania takie jak: „ „zła« sztuka zazwyczaj charakteryzuje się grą na ustalonych regułach”. W rozprawie doktorskiej, w której autor często podkreśla badawczo-naukowy charakter swoich prac, wypowiedz powinno się konstruować przy użyciu stylu naukowego lub publicystycznego. Mimo wszystko jednak, praca składa się w logiczną całość i spełnia formę teoretycznego badania szerszego kontekstu problematyki części artystycznej.

Część artystyczna pracy doktorskiej składa się z cyklu 18 grafik wykonanych w technice akwatynty, interaktywnej instalacji dźwiękowej o charakterze performatywnym oraz warsztatów „Zobrazować dźwięk” przeprowadzonych z osobami z całkowitym lub częściowym ubytkiem słuchu w ramach współpracy z Oddziałem Polskiego Związku Głuchych w Olsztynie.

Wszystkie te części łączy ze sobą chęć przełożenia zjawiska dźwiękowego na wizualne w oparciu o naturę dźwięku wynikającą z zasad fizyki. Początkiem pracy artystycznej jest zainteresowanie istotą dźwięku jako zjawiska występującego w naturze oraz chęć znalezienia własnej, autorskiej metody jego zapisu przy pomocy obrazu. Mgr Marcin Piotrowicz pisze: „w mojej strategii artystycznej nie przypisuję kształtu światła do dźwięków według własnych przekonań (..) wykorzystuję fizykę

eksperymentu z materią aby transponować zjawisko dźwiękowe na wizualne” Wychodząc od fenomenu falowego rozchodzenia się dźwięku oraz cymatyki – nauki o falach dźwiękowych i ich oddziaływaniu na substancje fizyczne, mgr Marcin Piotrowicz stara się utrwalić je na różne sposoby i przełożyć na doświadczenie wzrokowe. Eksperymentuje z membraną głośnika, która zarówno w cyklu grafik, jak i instalacji interaktywnej stanowi punkt wyjścia do tworzenia wizualnego zapisu fal dźwiękowych. W cyklu grafik, to jej wibracje przy różnych częstotliwościach, utrwalone na metalowych płytach stworzyły kolejne wzory na matrycy drukarskiej. Mgr Marcin Piotrowicz opracował autorską metodę zapisywania tych drgań przy pomocy rozsypanej na metalowej płycie kalafonii, która najpierw jako pył „układała się” w kształt wibracji danej częstotliwości, a następnie po ogrzaniu przechodziła w stan stały, tworząc wzór dla matrycy drukarskiej wytrawionej w blasze. Jak pisze autor: „*Proces twórczy polegał na sterowaniu częstotliwością za pomocą emitera*”, a nie na kreowaniu wzorów. Powstałe matryce stanowią zatem obiektywny zapis różnych częstotliwości dźwięków. Blacha jest najpierw pobudzonym do drgań elementem, a potem matrycą graficzną. To w niej zauważam tytułowy polisensoryczny obiekt wizualno-dźwiękowy, którego zapisem jest odbitka graficzna. Autor zauważa, że częstotliwości generują różne symetryczne kształty: niskie to formy proste o niewielkiej liczbie elementów, a wysokie skomplikowane i zagięte układy. Na powstały wzór ma wpływ również materiał i forma metalowej płytki. Autor zauważa, że „*dźwięki najbliżej systemu strojenia instrumentu dają wzory najbardziej symetryczne i harmonijne*”.

Ostatecznie powstało 18 odbitek graficznych wykonanych na przezroczystych płytach pleksi, które można dowolnie zestawiać ze sobą w trójdźwięki. Finalnie mgr Marcin Piotrowicz stworzył 6 prac graficznych, składających się z zestawów 3 odbitek – trójdźwięków prezentujących zapis poszczególnych częstotliwości. W ten sposób stworzył nowe akordy, w których zestawienia dźwięków wynikają z chęci stworzenia harmonijnej kompozycji wizualnej, ale które stanowią również zapis autorskiej notacji muzycznej możliwej do odtworzenia na instrumencie.

Kolejna część pracy to interaktywna instalacja o charakterze performatywnym, w której dźwięki w czasie rzeczywistym przekładane są na obrazy przy pomocy urządzenia stworzonego przez mgr Marcina Piotrowicza – tytułowego polisensorycznego obiektu dźwiękowo-wizualnego. Punktem wyjścia i głównym jego elementem jest znowu membrana głośnika, wibrująca pod wpływem dźwięków otoczenia, zbieranych i przetwarzanych na sygnał elektryczny przez mikrofon. W tej postaci wędrują one do rozgałęźnika dzielącego je na wysokie i niskie rejestry, a następnie rozdzielającego je na 4 głośniki przetwarzające poszczególne wysokości dźwięków na postać wizualną. Do membrany każdego z głośników przymocowane jest lustro, na które pada wiązka lasera wskaźnikowego. W momencie gdy powierzchnia lustra wibruje pod wpływem odtwarzanej przez głośnik częstotliwości, wiązka lasera odbijająca się od niej jest wprawiana w ruch i pozwala ujrzeć dźwięk w postaci wizualnej jako kształty zmieniających się orbit lub fal. Promień lasera w

czasie rzeczywistym reaguje na odgłosy wydawane w pomieszczeniu – stukając, krzycząc, śpiewając czy grając na instrumencie, uczestnik działania na bieżąco może tworzyć i obserwować ciągle zmieniający się i przetwarzający obraz dźwięków rzutowanych w ciemnej przestrzeni. Wyciemnione pomieszczenie pozwala na odcięcie innych bodźców i skupienie się na zmysłach wzroku i słuchu. Jak pisze autor, za pomocą tej instalacji „*wydając dźwięki, kreują sferę wizualną wokół siebie*”. Autor wskazuje na performatywny charakter wydarzenia, porównując go do multimedialnego, polisensorycznego koncertu – działania, które ma również interaktywny charakter – angażuje odbiorcę do aktywnego uczestnictwa w powstawaniu pracy.

Opisane wyżej dwie części pracy artystycznej układają się w spójną całość opartą na wykorzystaniu membrany głośnika do tworzenia wizualnych form. Przyjmują one formę grafik o charakterze kontemplacyjnym, będących swoistymi partyturami oraz performance pozwalającego przetwarzać i modyfikować obraz dźwięku w czasie rzeczywistym. W pracach graficznych autor dokonuje syntezy: zestawia ze sobą w jedną całość różne częstotliwości dźwięków. W instalacji interaktywnej natomiast przeprowadza analizę: rozszczepia dźwięk na poszczególne obrazy, rozwarstwa go. Zastanawiającą niekonsekwencją jest tylko to, dlaczego jedna część pracy artystycznej jest zbudowana na trójdźwięku, czyli liczbie 3, a druga na czterodźwięku - liczbie 4.

Ostatnim elementem pracy artystycznej jest cykl warsztatów „Zobrazować dźwięk” przeprowadzonych we współpracy z oddziałem Polskiego Związku Głuchych w Olsztynie, podczas których osoby niesłyszące / niedosłyszące mogły doświadczyć dźwięku w postaci wizualnej za pomocą wykonanych przez mgr Marcina Piotrowicza urządzeń – obiektów. Uczestników bardzo zainteresowała możliwość doświadczenia otaczającej człowieka audiosfery przy pomocy innego zmysłu oraz kontemplacji jej wizualnej formy. Mogli oni obserwować moment powstawania dźwięku jako zjawiska fizycznego zachodzącego w naszym świecie oraz jego zmiany pod wpływem różnych częstotliwości. Autor w swojej rozprawie podkreśla społeczną rolę warsztatów oraz ich terapeutyczny charakter – wprowadzający niesłyszących / niedosłyszących w świat dźwięku oraz ukazujący im to, co niesłyszalne.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z częścią teoretyczną i artystyczną pracy doktorskiej mgr Marcina Piotrowicza zauważam, iż dla mnie najciekawsze i najbardziej wartościowe są wynikające z niej dwa następujące wnioski.

Pierwszym z nich jest pogodzenie się z brakiem możliwości doświadczenia świata w sposób, w jaki mogą odczuwać go osoby obdarzone synestezją i przełożenie tego braku na działanie o charakterze naukowym. Niemożność percepcji synestetycznej jest być może rozczarowująca dla osoby obdarzonej zarówno talentem muzycznym jak i plastycznym oraz działającej w obu dziedzinach

sztuki. Naturalną w takim układzie wydaje się możliwość wielozmysłowego doświadczania tych zjawisk, a brak takiego doznania zdaje się być frustrujący. Dlatego wielu artystów w swojej sztuce pragnie pokazać synestezję w sztuczny sposób, ulegają oni czarowi wizualnej strony dźwięku, tworząc efektowne wizualizacje. Dlatego wydaje mi się być interesującym to, iż mgr Marcin Piotrowicz w swojej pracy doktorskiej skupia się na działaniu bardziej konceptualnym, które być może nie jest tak oszałamiające i spektakularne, ale wynika z innej potrzeby – potrzeby stworzenia urządzenia, narzędzia transponującego dźwięk na obraz. Obiektu, który nie kreuje, ale w jakiś sposób rekompensuje brak możliwości doświadczenia synestetycznego. Jest pomocą naukową, urządzeniem poszerzającym nasze możliwości doznań zmysłowych. Również doświadczenie uzyskane podczas eksperymentów mających na celu stworzenie obiektów jest z pewnością bardziej cenne, niż próba odtworzenia sztucznego przeżycia zmysłowego osób trzecich.

Drugim ciekawym dla mnie aspektem pracy jest użycie stworzonych przez mgr Marcina Piotrowicza polisensorycznych obiektów dźwiękowo-wizualnych w kontekście społecznym – podczas warsztatów z osobami niesłyszącymi / niedosłyszącymi. Są oni pozbawieni możliwości doświadczania świata przy pomocy zmysłu słuchu. Obiekty polisensoryczne pozwalają im na naturalny i osobisty kontakt z dźwiękiem jako zjawiskiem fizycznym, odczucie go poprzez inne zmysły. Mam wrażenie, że bez tego społecznego aspektu oraz chęci użycia swoich prac w tym kontekście, projekt doktorski mgr Marcina Piotrowicza mógłby stać się ciekawą wizualnie, ale pustą, pozbawioną głębszego znaczenia formą. Tymczasem w jego pracy doktorskiej niemożności doświadczenia synestezji, którą obdarzonych jest zaledwie kilka procent ludzkiej populacji, wygenerowała potrzebę stworzenia obiektów polisensorycznych, które mogą znaleźć zastosowanie w szerszym społecznym kontekście. Mogą one pomóc niesłyszącym osobom w doświadczeniu dźwięków, a przez to poszerzają ich doświadczenia zmysłowe. Praca doktorska staje się działaniem artystycznym wychodzącym poza mury galerii, użytecznym, angażującym do współdziałania społeczność oraz opartym na wspólnym dialogu.

Biorąc pod uwagę zawartość artystyczną i teoretyczną przedstawionej rozprawy doktorskiej pana magistra Marcina Piotrowicza stwierdzam, że przygotowana przez niego praca doktorska stanowi oryginalne, nowatorskie rozwiązanie artystyczne, oraz że spełnia wszystkie wymogi stawiane przez ustawodawcę w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki z późniejszymi zmianami. W związku z powyższym w pełni popieram wniosek do Rady Dyscypliny o przyznanie mgr Marcinowi Piotrowiczowi stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie - sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

A. Odlikowski